

Jehovini svjedoci

Jehovini svjedoci su vjerojatno najpoznatija vjerska zasebna zajednica u Njemačkoj. Upravo se oni smatraju tipičnom „sektom“. 2002. godine u cijelome svijetu bilo je oko šest milijuna takozvanih „navjestitelja“. Značajan porast ova organizacija bilježi u istočnoj Europi i Latinskoj Americi.

Kao i kod političkih i drugih vjerskih organizacija potrebno će biti razlikovati između ideološkog vodstva i „običnih“ sljedbenika. Na samom vrhu stoji „Društvo Kula stražara“ kao i od 1971. godine takozvano „Vodeće tijelo“. Ono zaslužuje kritičke napomene; članovi i simpatizeri zovu se „Jehovini svjedoci“ (Usp. Jes 43, 10) i s ljudske strane gledano u većini slučajeva oni su vjerodostojni i angažirani. No, organizacija Društvo Kula stražara ih školuje na tako jednostran način da se ponekad ne mogu raspoznati granice između „školovanja“ i manipulacije.

Povijest

Na početku pokreta stajao je Charles Taze Russell (1852–1916). Russell je kao mlad čovjek upoznao različite Crkve i bio pod utjecajem različitog vjerskog blaga, pa je tako počeo vjerovati i u proračunljivost i mogućnost određivanja datuma kraja svijeta. Ponajprije su Russell i njegovi prijatelji kraj svijeta i vidljiv povratak Krista očekivali 1872./73. godine. Kad je prošao taj datum, nadali su se da će kraj svijeta doći 1874. godine. Nakon što se Kristov dolazak nije dogodio niti tada, Russell je osnovao vlastiti biblijski znanstveni krug. Od 1879. godine počeo je izdavati časopis Zion's Watch Tower (Sionska kula stražara) i Herald Christ's Presence (glasnik Kristove prisutnosti) koji je kasnije dobio ime Kula stražara. Nastali su krugovi čitalaca među kojima je redovito kružila lektira, a koji su dobili ime „Ozbiljni istraživači Biblije“. Russell je htio djelovati nadkonfesionalno i nije htio osnovati nikakvu novu denominaciju ili čak „sektu“. Svoju poprilično veliku imovinu dao je u nakladnu i misionarsku kuću „Zion's Watch Tower Tract Society“ (danas: „Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania“) koju je i sam osnovao. Težište poruke novog pokreta bilo je obećanje da će od 1914. godine nastupiti kraljevstvo Božje na zemlji u obliku velikog carstva mira. Nakon što se i ovo proročanstvo nije ostvarilo, tisuće razočaranih ljudi napustilo je pokret. Russell je umro 1916. godine.

1917. godine Joseph Franklin Rutherford (1869–1942) postaje nasljednikom Russella. On od pokreta čini ono što mi danas podrazumijevamo pod Jehovinim svjedocima: skupštine

koje su tek labavo međusobno povezane, čvrsto sastavlja u organizaciju pod strogim vodstvom, u „Teokratsku organizaciju“ Jehovinih svjedoka. Rutherford uklanja demokratske strukture. Na mjesto slobodno izabranih starješina postavlja određene voditelje skupština (takozvane „službene komitete“). Nastaje mreža međusobne kontrole. Iz angažiranih laika i zainteresiranih čitatelja Biblije („istražitelja Biblije“) nastaju školovani prodavači Kule stražara. Rutherford perfekcionira kućne posjete svojih sljedbenika. On uvodi i mjesečne izvještaje o propovjedničkoj službi, godišnje kongrese kao i sustav „Dvorane kraljevstva“ (to su prostorije u kojima su skupštine Jehovinih svjedoka).

Takozvano „Vodeće tijelo“ u gradu Brooklyn sada se smatra „kanalom Jehovine objave i veze s njim“. Njegove upute i interpretacije Biblije članovi moraju točno slijediti. Ono organizaciju Jehovinih svjedoka izgrađuje u „propagandni stroj“.

Nakon smrti Rutherforda 1942. godine Nathan Homer Knorr (1905–1977) postaje predsjednikom Društva Kula stražara. On je veliki organizator i pod njegovim vodstvom društvo doživljava rapidni porast. Samo u godinama od 1939. do 1948. broj „navjestitelja“ (to su aktivni svjedoci) se upeterostručuje na 230 532. Aktivni su u skoro svim zemljama. 1971./72. godine Knorr instalira takozvanu „službu starješine“. Starješine su funkcioneri koji su se kvalificirali posebnim zalaganjem za Jehovine svjedoke. Predsjednik traži strogu disciplinu. 1977. godine Frederic William Franz (1893–1992) u dobi od 84 godine nasljeđuje Knorra; između 1992. i 2003. godine predsjednik je Milton G. Henschel; tko će ubuduće preuzeti ovu službu, do sada još nije poznato.

O nauku

Temelj je Sveto pismo prema tumačenju koje je odobreno od Društva Kule stražara. O Bibliji se smatra da je doslovno inspirirana. Ovaj tendenciozan postupak pojačan je vlastitim prijevodom Biblije, takozvanim „prijevodom Novi svijet“ („Neue-Welt-Übersetzung“). U njega su ušli mnogi pojmovi iz jezične uporabe Jehovinih svjedoka. Jedno od najtežih krivotvorenja u prijevodu sastoji se u tome da je na 237 mjesta (navodno) ime Boga „Jehova“ preuzeto u tekst Novoga zavjeta, iako se ova riječi u prvotnom tekstu uopće ne pojavljuje.

Jehovini svjedoci polaze od toga da je Bog svoj povijesno-spasonosni vremenski plan u Bibliji napisao na skriven način. Prema njima iz toga proizlazi nužnost „pravilnog“ tumačenja Biblije i njezinih brojčanih podataka.

Društvo Kula stražara odnosno Jehovini svjedoci ne poznaju nikakav ekumenizam, to znači da se smatraju jedinim pravim kršćanima. Druge Crkve ili svjetske religije oni radikalno negiraju ili ih odbacuju kao „pogrešne religije“. Kod Jehovinih svjedoka vjera u prvom redu znači upijati i dalje širiti „spoznaju koja se neprestano razvija“, dakle raspolagati znanjem o Bibliji koje se može provjeriti ispitom.

Posebni problemi

Transfuzije krvi, čak i ako mogu spasiti život i ako se s medicinske strane nužno savjetuju, Jehovini svjedoci odbijaju s upozorenjem na Djela apostolska 15, 29 i na neka mjesta iz Starog zavjeta. Tome treba suprotstaviti da se na navedenim mjestima ne misli na transfuzije krvi, a to pobija i Matej 12, 7: „Više volim milosrđe nego žrtvu.“

Svagdašnjica

Život Jehovinih svjedoka strogo je uređen propisima Društva Kula stražara, iako u publikacijama nije izričito navedena svaka pojedinačna zabrana. Jehovini svjedoci vrlo dobro znaju što je dopušteno i što Jehova (odnosno Društvo Kula stražara) ne želi. Tako po pravilu treba izbjegavati osobni kontakt s ljudima koji nisu Jehovini svjedoci. Čitanje kritičkih knjiga, a pogotivo lektira literatura onih autora koji su napustili Jehovine svjedoke smatra se nedostojnim. Članstvo u sportskim društvima i udruženjima itd. je dugo bilo zabranjivano. Mnoga se slavlja (Božić, rođendani, fašing itd.) odbacuju kao „poganske“ svetkovine. Na stranke, sindikate i sl. gleda se kritički. Donedavno Jehovinih svjedocima nije bila zabranjena samo vojna služba, već i civilna služba te druge zamjene za vojnu službu. Slično je vrijedilo za sudjelovanje u izborima: Mnoga desetljeća Jehovini svjedoci nisu sudjelovali u izborima. U zadnje vrijeme u ovom pitanju Jehovini svjedoci izvana pokazuju spremnost na kompromise, no unatoč tome se pretpostavlja da interno još uvijek zadržavaju kritički stav prema državi.

Oblici organizacije

Jhovini svjedoci su vrlo aktivni kad je riječ o misionarstvu. U Njemačkoj zapravo ne postoji mjesto u kojem oni ne misioniraju. Za posebne prigode proglašuju se takozvani „posebni pohodi“. Pretpostavlja se da u Njemačkoj trenutno djeluje oko 160 000 navjestitelja, ali broj se u zadnjih godina lagano smanjuje. Budući da Jehovini svjedoci

ipak bilježe nove članove (krštenja), pretpostavlja se da godišnje mnogi ljudi napuštaju organizaciju.

Centrala za Njemačku nalazi se u gradu Selters/Taunus. Ovdje se svake godine tiska više od dvanaest milijuna knjiga i preko sto milijuna časopisa. Veliki dio tih proizvoda ide u inozemstvo.

Dva časopisa Jehovinih svjedoka izlaze u ogromnoj nakladi: časopis Kula stražara (Wachturm) u 28 milijuna primjeraka i časopis Probudite se! (Erwachtet!) u 34 milijuna primjeraka, i to na mnogim jezicima. Oba časopisa u zadnje vrijeme imaju znatno „moderniji“ i prijatniji dizajn.

Procjena

Jehovini svjedoci impresioniraju svojim osobnim zalaganjem, svojom neumornošću i svojim nerijetko vjerodostojnim nastupom, ali to je samo jedna strana. Iza njihove se fasade vrlo brzo otkriva restriktivna organizacija koja od svojih sljedbenika očekuje slijep posluš i koja ne daje prostora za kritička pitanja, prigovore ili razmišljanja. Društvo Kula stražara je stvorilo zatvoren ideološki sustav koji svakom pojedincu daje odgovarajuće mjesto. I štoviše: Prema njihovom obećanju kraj svijeta će preživjeti samo vlastiti sljedbenici koji se moraju dokazivati neprestanim propagandnim aktivnostima za Jehovine svjedoke. Činjenica da organizacija ovim sebe stavlja ispred sud Božji, u posebnoj mjeri zaslužuje kritiku. No, za mnoge ljude koji čeznu za orijentacijom, sigurnošću i skrovitošću upravo ovdje leži fascinacija Jehovinih svjedoka.

Savjeti

Često su kršćani zbunjeni kad Jehovini svjedoci iznenada zazvone na njihova vrata. Sljedeće upute su od koristi:

- Rasprave s Jehovinih svjedocima nemaju mnogo smisla. U većini slučajeva laici nisu dorasli školovanom vođenju razgovora Jehovinih svjedoka.
- Recite jasno da ne želite daljne posjete, inače će Jehovini svjedoci ponovno, u takozvanim „povratnim posjetima“ pokušati uspostaviti razgovor s Vama.
- Objasnite svojim posjetiteljima da ste u svojoj crkvenoj zajednici (nadamo se da jeste!) dobro primljeni, da se u njoj dobro osjećate i da ne vidite potrebu za priključivanjem nekoj drugoj zajednici.

- Ako imate još pitanja, obratite se na Vaš mjesni župni ured.

Dr. Andreas Fincke/Dr. Michael Utsch, u travanju 2009.

Prevoditeljica: Antonia Tomljanovic-Brkic